

HANGON KAUPUNKI

HANGÖ STAD

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

1.8.2023 alkaen

Hyväksytty sivistyslautakunnassa 10.10.2023, § 80

Sisällysluettelo.....	2
1. Opiskeluhoultotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoillon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi Hangossa.....	3
2. Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista.....	3
3. Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi.....	4
3.1 Esiopetus.....	4
3.2 Perusopetus.....	5
3.3 Lukiokoulutus.....	7
4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoilto)	8
4.1 Esiopetus.....	9
4.2 Perusopetus.....	9
4.3 Lukiokoulutus	13
5. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	14
5.1 Esiopetus	15
5.2 Perusopetus	16
5.3 Lukiokoulutus	18
6. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi	19
6.1 Esiopetus	19
6.2 Perusopetus	20
6.3 Lukiokoulutus	23

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollasuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu 377/2022). Hangossa opiskeluhoollasuunnitelma on laadittu yhteisenä esi- ja perusopetukselle sekä lukiokoulutukselle.

Tässä opiskeluhoollasuunnitelmassa käytetään otsikko tasolla oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista käsitteistöä: Käsitettä ”opiskelija” käytetään koskien sekä lapsia, oppilaita että opiskelijoita. Käsitettä ”oppilaitos” käytetään koskien sekä esiopetusyksikköä, koulua että oppilaitosta. Käsitettä ”koulutuksen järjestäjä” käytetään koskien myös opetuksen järjestäjää otsikko tason lisäksi soveltuvin osin myös muualla tekstissä.

1. Opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi Hangossa

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan lapsen, oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetus-, koulu- ja oppilaitosyhteisössä.

Opiskeluhoollon toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko esiopetus-, koulu- ja oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Tämän lisäksi lapsella, oppilaalla ja opiskelijalla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoollon. Keskeistä opiskeluhoollon on monialainen yhteistyö.

Hangossa opiskeluhoollotyön linjauksista huolehtii koulutuksen järjestäjän monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Tässä ryhmässä on edustajina sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen että hyvinvointialueen henkilöitä ja asiantuntijoita.

Monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoolloryhmä suunnittelee lukuvuoden aikana seurattavat toimenpiteet ja toimintatavat, sekä tarkistaa ja ajantasaistaa yksikkökohtaiset tiedot lukuvuosisuunnitelman päivityksen yhteydessä.

2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollopalveluista

a) Lainsäädäntö ja valtakunnallinen ohjeistus

Opiskeluhoollon henkilöstömitoitus on opiskeluhoollolaissa määritelty seuraavasti:

- Psykologien henkilöstömitoitus on 1 psykologi / 780 oppilasta
- Kuraattorien henkilöstömitoitus on 1 kuraattori / 670 oppilasta

THL on julkaissut suosituksen terveydenhoitaja- ja lääkärimitoituksesta:

- Terveydenhoitajamitoitussuositus on 1 terveydenhoitaja / 460 oppilasta perusopetuksessa
opiskeluhoollon 1 terveydenhoitaja / 570 opiskelijaa

- Lääkärimitoitus on 1 lääkäri / 2100 oppilasta
- Neuvolaterveydenhuollossa 1 terveydenhoitaja / 320 esioppilasta
- Neuvolalääkäri / 2270 oppilasta

b) Paikallinen tarve ja mitoitus

Hangossa on suomen- ja ruotsinkielisiä oppilaitoksia. Suomenkielisellä puolella on kolme esikouluryhmää, kolme ala-astetta, yksi erityiskoulu (luokat 0-9), yksi yläaste ja yksi lukio (yhteensä 9 yksikköä ja noin 420 oppilasta, joista 65 saa erityistä tukea). Ruotsinkielisellä puolella on kolme esikouluryhmää, kolme ala-astetta, yksi yläaste ja yksi lukio (yhteensä 8 yksikköä ja noin 390 oppilasta, joista 45 saa erityistä tukea). Hangon opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioissa ja henkilöstömitoituksessa on huomioitu oppilasmäärän lisäksi mm. tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden määrä, alueen erityistarpeet sekä opetusyksiköiden runsas lukumäärä.

Hangossa opiskeluhuollon ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstötarve ja -mitoitus on määritelty seuraavasti:

- 1 psykologi/ suomenkieliset esikoulut, koulut ja lukio
- 1 psykologi/ ruotsinkieliset esikoulut, koulut ja lukio
- 1 kuraattori/ suomenkieliset esikoulut, koulut ja lukio
- 1 kuraattori/ ruotsinkieliset esikoulut, koulut ja lukio
- ➔ Psykologien ja kuraattorien työaika jakautuu esikoulujen, koulujen ja lukioiden välillä joustavasti, tarpeen ja sopimuksen mukaan. Työhuoneet sijaitsevat isoimpien koulujen yhteydessä.
- 1 terveydenhoitaja/ alakoulut ja Tita-Marian erityiskoulu
- 1 terveydenhoitaja/ yläkoulut ja lukiot
- koululääkäripalvelut tuotetaan ostopalveluna
- Lastenneuvola vastaa esikoulujen terveydenhoitaja- ja lääkäripalveluiden tarjoamisesta

3. Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Esiopetuksen, koulun ja oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu esiopetus-, koulu- ja lukioyhteisön hyvinvoinnista.

3.1 Esiopetus

3.1.1 Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat esiopetuksessa Hangossa

Opiskeluhooltoryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Jokaisessa esiopetuksen toimipaikassa toimii yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä,

jolla on keskeinen rooli yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja aina tarvittaessa. Esiopetuksen toimipaikan johtaja kutsuu yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokoukseen lapsia, huoltajia sekä muita yhteistyötahoja. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen (LUVN) opiskeluhoitopalvelut (psykologi, kuraattori ja terveydenhoitaja) osallistuvat opiskeluhoitoryhmän työskentelyyn. Kokouksissa käsiteltävät yhteisölliset opiskeluhoitolliset teemat ja asiat kirjataan ja niistä laaditaan muistio.

3.2 Perusopetus

3.2.1 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Koko koulu yhteisön hyvinvointia sekä oppilaiden yksilöllistä hyvinvointia seurataan yhteisöllisen opiskelijahuollon koulukohtaisissa kokouksissa mm. valtakunnallisella kouluterveyskyselyllä (joka toinen vuosi), koulukohtaisilla hyvinvointikyselyillä sekä oppilashoitopalvelujen arvioinnilla (joka kolmas vuosi). Lisäksi voidaan tarkastella esimerkiksi terveystarkastusten yhteenvetoja ja seurata TEA-viisarin kautta koulujen kuntakohtaisia tuloksia.

3.2.2 Koulukohtaisten opiskeluhoitohoitohuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Yhteisöllistä opiskeluhoitoryhmää johtaa ensisijaisesti koulun rehtori. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän jäseniä ovat rehtorin/apulaisrehtorin lisäksi koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja, laaja-alainen erityisopettaja ja 7-9-luokilla opinto-ohjaajat ja koulukoutsi. Lisäksi yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään voidaan kutsua mukaan oppilaiden, huoltajien, oppilaitoksen opetushenkilökunnan ja yhteistyötahojen edustajia. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu ennalta sovitusti koulun tarpeiden mukaan. Kokouksista laaditaan vapaamuotoinen muistio, joka on opetushenkilökunnan nähtävissä.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on oppilaiden turvallisuuden, terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen ja seuranta. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä puuttuu akuutteihin hyvinvoinnin riskeihin yhteisössä. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä tiedottaa ja käsittelee seurannassa käytettävien tiedonkeruiden tuloksista henkilöstöä, oppilaita, huoltajia ja yhteistyötahoja.

Yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön kuuluu esimerkiksi vierailut luokissa, oppituntien seuraaminen ja oppilaiden kanssa keskusteleminen sekä koulu yhteisössä esiin nousseisiin tarpeisiin vastaaminen.

Opiskeluhoitohenkilöstö on mukana suunnittelemassa erilaisia teemapäiviä, vanhempainiltoja, kouluun tutustumispäiviä, koulukohtaisia kyselyjä ja erilaisia koulun toimintakulttuurin kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Yhteisöllisessä opiskeluhoitossa käsiteltäviä aihepiirejä ovat muun muassa:

- tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä mielenterveyden edistäminen

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja vähentäminen
- opintojen edistäminen poissaoloja ehkäisemällä
- opintojen ja työskentelyn hyvinvointia tukeva järjestäminen ja terveellisten elintapojen edistäminen
- oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja tarkastaminen
- opiskelijoiden osallisuuden edistäminen
- huoltajien osallisuuden edistäminen
- opiskeluhuollon ja oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen yhteistoiminta

3.2.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen perusopetuksessa

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen kuvataan opetussuunnitelman luvussa 5.1.

3.2.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Tässä suunnitelmassa päihteillä tarkoitetaan esimerkiksi

- tupakkaa, nuuskaa ja sähkötupakkaa
- alkoholia
- liuottimia
- lääkkeiden väärinkäyttöä
- huumausaineita

Koulussa käsitellään päihteiden ja tupakkatuotteiden käytön terveydellisiä ja sosiaalisia vaikutuksia sekä riippuvuuden syntymistä ja merkitystä osana normaalia opetusta. Lisäksi järjestetään erillistä päihdevalistusta. Huoltajille annetaan ajankohtaista tietoa päihdeasioista ja täten vahvistetaan vanhemmuutta nuorten elämänhallintataitojen kehittämiseksi.

Päihteiden käyttöön on nollatoleranssi. Koulujen ja opiskeluhuollon henkilökuntaa koulutetaan päihteiden käytön tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen. Tuntemattomien henkilöiden oleskeluun työpäivän aikana koulussa tai koulun alueella puututaan.

Oppilaiden poissaoloja seurataan ja niihin puututaan välittömästi. Aina epäilyn tai huolen herätessä opiskelija ohjataan terveydenhoitajalle tai asia otetaan esille yksilökohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa suunnitellaan jatkotoimenpiteet. Vanhempiin otetaan yhteyttä ja tarvittaessa otetaan yhteyttä verkoston muihin toimijoihin kuten esimerkiksi lastensuojeluun. Tarvittaessa järjestetään verkostokokouksia ja lapsi tai nuori ohjataan asianmukaiseen hoitoon.

Kuka tahansa voi tehdä lastensuojeluilmoituksen sosiaaliviranomaisille, jos on huolissaan lapsesta tai nuoresta. Laki velvoittaa opetus- ja oppilashuollon henkilöstöä lastensuojeluilmoituksen tekemiseen.

Ensisijaisena tavoitteena on päihteiden käytön ennaltaehkäisy ja päihteettömän elämäntavan tukeminen. Toiseksi tavoitteena on mahdollisimman varhainen päihteiden käytön havaitseminen ja välitön puuttuminen. Kolmanneksi tavoitteena on päihteiden käytön leviämisen estäminen.

Päihtyneenä esiintyminen ja päihteiden käyttö koulussa ja koulualueella on kielletty. Jos oppilas tavataan kouluaikana tupakoimasta tai käyttämästä nuuskaa tai hänen hallussaan on tupakkatuotteita, ottaa luokanopettaja / luokanvalvoja yhteyttä kotiin sovittujen käytänteiden mukaisesti. Jos oppilas tavataan koulussa päihtyneenä tai huumeiden vaikutuksen alaisena tai hänen hallussaan on päihteitä, otetaan välittömästi yhteyttä hänen huoltajiinsa ja pyydetään heitä hakemaan oppilaan kotiin. Tilanteen mukaan ollaan yhteydessä myös oppilashuollon henkilöstöön, poliisiin ja/tai lastensuojeluviranomaisiin.

Päihdevalistus on luonnollinen osa koulun työtä. Sitä toteutetaan erityisesti terveystiedon oppitunneilla, terveydenhoitajan toimesta terveystarkastusten yhteydessä sekä teemapäivien aikana ja. Päihdevalistuksessa ja ennaltaehkäisyssä toteutetaan moniammatillista yhteistyötä esim. kunnan ehkäisevän päihdetyön, terveydenhoidon, sosiaalitoimen, poliisin, nuorisotoimen ja muiden mahdollisten tahojen kanssa.

3.3 Lukiokoulutus

3.3.1 Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Opiskelijoilta hyvinvointiin ja viihtyvyyteen liittyviä asioita seurataan säännöllisillä kyselyillä. Yhteisöllisellä ilmapiirillä kannustetaan opiskelijoita avoimesti kertomaan havaitsemistaan ongelmista ja korjausehdotuksista. Henkilökunta seuraa aktiivisesti koulun arkea, mikä tuo turvallisuutta. Lukion järjestyssäännöt luovat yleisen ohjeistuksen käyttäytymiselle.

Havaittuun kielteiseen käyttäytymiseen puututaan. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

3.3.2 Oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Lukion opiskeluhuoltoryhmä vastaa opiskeluhuollon suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisestä. Ryhmää johtaa rehtori tai apulaisrehtori. Opiskeluhuoltoryhmä on monialainen ja siihen kuuluvat rehtorin lisäksi opinto-ohjaajat, terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi sekä erityisopettaja. Ryhmään voidaan kutsua opiskelijoiden, huoltajien, lukion henkilökunnan tai yhteistyötahojen edustajia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu tarvittaessa yhteisöllisen ja pedagogisen kehittämisen tueksi. Ryhmässä suunnitellaan ryhmiin kohdistuvaa yhteisöllistä työtä, opiskelijoiden opintojen seuranta ja sovitaan opiskelua tukevista toimintatavoista.

3.3.3 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Ryhmänohjaajat käsittelevät opiskelijoiden kanssa koulun poissaolokäytänteet. Opiskelijan onselvitettävä poissaolonsa ja alle 18-vuotiaiden kohdalla tämän tekee opiskelijan huoltaja. Ryhmänohjaaja seuraa lähiohjaajan roolissaan opintojen edistymistä säännöllisesti, puuttuu poissaoloihin ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajaan.

Opiskelija tekee ajantasaiset opintovalintansa hyvissä ajoin ennen uuden opetusjakson alkua. Opiskelijoita tuetaan etenemään opiskelussa suunnitelmansa mukaisesti. Ohjaus kuvataan ohjaussuunnitelmassa. Lukioilla on käytössä riittävän yksityiskohtainen poissaoloihin puuttumisen toimintamalli.

Opiskelua voidaan järjestää painavista syistä osittain toisin. Luvan muutoin joustaviin opiskelujärjestelyihin myöntää rehtori yhteistyössä opiskelijan ja tämän huoltajan kanssa.

3.3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Päihteiden ja tupakkatuotteiden sekä niihin rinnastettavien aineiden käyttö on lukion alueella kielletty. Oppilaitoksen henkilökunnan tehtävänä on huolehtia valvonnasta. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöä ehkäistään päihteiden vastaisella työllä ja tavoitteena on myös yksilöllisten ongelmatilanteiden varhainen tunnistaminen tukitoimia varten.

Opetuksessa käsitellään päihteiden ja tupakkatuotteiden käytön terveydellisiä ja sosiaalisia vaikutuksia sekä riippuvuuksien syntymistä ja merkitystä osa normaalia opetusta.

Vanhempainilloissa voidaan käsitellä ajankohtaisia päihdeasioita. Alle 18-vuotiaiden päihteiden käyttöön puututaan aina ja siitä ilmoitetaan huoltajalle. Tunteamattomien henkilöiden oleskeluun työpäivän aikana oppilaitoksen alueella puututaan.

Huolen herätessä opiskelija ohjataan varhaisena puuttumisena terveydenhoitajalle. Asia voidaan käsitellä myös monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Alaikäisen nuoren vanhempiin otetaan yhteyttä ja tarvittaessa otetaan yhteyttä verkoston muihin toimijoihin. Tarvittaessa nuori ohjataan asianmukaiseen hoitoon.

4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä lasta, oppilasta ja opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhooltoja, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään lapsen, oppilaan ja opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu esiopetuksessa huoltajan, perusopetuksessa oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan ja lukiokoulutuksessa opiskelijan suostumukseen. Lapsen, oppilaan ja opiskelijan osallisuus ja toivomukset otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen

ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

4.1 Esiopetus

4.1.1 Lapsen ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Kun esiopetuksen henkilöstöllä herää huoli yksittäisestä lapsesta, kootaan yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä. Lapsen asioiden käsittely yksilökohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä perustuu hoitajan kirjalliseen suostumukseen.

4.1.2 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille

Yksilöllisen opiskeluhoitoryhmän toiminnasta kirjataan ryhmän toimintatavoitteiden toteutumisen kannalta välttämättömät lasta koskevat tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Esiopetuksen toimipaikan johtaja on opiskeluhoitorekisterin ylläpitäjäksi määrätty vastuuhenkilö, joka ylläpitää opiskeluhoitorekisteriä. Yksilölliset opiskeluhoitokertomukset säilytetään esiopetuksen toimipaikassa, josta vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettuihin tietoihin.

4.1.3 Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet esiopetuksessa

Jos lapsella on jokin pitkäaikainen sairaus, joka vaatii lääkehoitoa, hänelle laaditaan lääkehoitosuunnitelma. Siltä osin kuin lääkehoitosuunnitelmaan sisältyvät tiedot ovat välttämättömiä lapsen esiopetuksen järjestämiseksi, kirjataan ne lapsen esiopetuksen

oppimissuunnitelmaan. Lääkehoidon toteuttamisesta vastaavat pääsääntöisesti asiaan koulutetut varhaiskasvatuksen lastenhoitajat. Lapselle tarjotaan tarvittaessa sairauden hoidon tai allergian mukainen erityisruokavalio, josta hoitaja ilmoittaa.

4.2 Perusopetus

4.2.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon sisältyvät oppilas- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Siihen kuuluu myös monialainen asiantuntijaryhmä, joka kootaan tapauskohtaisesti oppilaan tueksi. Myös opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut erityisoppilaitoksissa ovat osa yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuutta. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta.

Oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus psykologi- tai kuraattoripalveluihin säädetyssä määräajassa. Palvelut on järjestettävä siten, että oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun joko psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä. Jos asia on kiireellinen, keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana koulupäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi psykologi tai kuraattori.

Kun huoli herää:

Opettaja tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva ottaa asian puheeksi oppilaan kanssa ja tarvittaessa yhteyden huoltajaan. Opettaja konsultoi opiskeluhuollon kuraattoria, psykologia tai terveydenhoitajaa varhaisessa vaiheessa joko nimettömänä tai oppilaan/huoltajan suostumuksella. Tapauskohtaisesti konsultaatio voi olla riittävä asian hoitamiseksi.

Jos huoli jatkuu:

Hyvinvointiin ja terveyteen liittyvissä asioissa oppilaan/huoltajan suostumuksella aloitetaan kuraattorin, psykologin, terveydenhoitajan tai koululääkärin asiakkuus ja/tai kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen oppilaan/ryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön ja yhteinen suunnitelma kirjataan opiskeluhuoltokertomukseen.

4.2.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan tueksi silloin, kun hänen terveyteensä tai hyvinvointiinsa liittyvässä huolta herättävässä tilanteessa tarvitaan eri alojen asiantuntijoita ja osaamista, ja etenkin silloin, kun tarvitaan monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon palvelujen henkilöstön välillä. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Monialaisen asiantuntijaryhmän tehtävänä on tukea opiskelijaa ja hänen oppimisedellytyksiään. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon toimija, joka havaitsee monialaisen opiskeluhuollon tarpeen. Koollekutsuja on yhteydessä oppilaaseen ja huoltajaan, kertoo huolestaan, pyytää lupaa asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä, sopii ryhmän kokoonpanon oppilaan ja huoltajan kanssa sekä pyytää heiltä suullisen tai kirjallisen suostumuksen ryhmän kokoonpanolle.

Lähtökohtaisesti opiskelija - sekä tilanteen mukaan huoltaja tai muu laillinen edustaja – osallistuvat aina monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin. Lisäksi erityisesti luokanopettajan tai ryhmänohjaajan on hyvä olla monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenenä, jos opiskelijan suostumus siihen on saatavissa. Opettaja ja ryhmänohjaaja tuntevat usein parhaiten opiskelijan päivittäiset, opiskeluun liittyvät haasteet.

Monialainen asiantuntijaryhmä ei ole tapauksesta toiseen vakiokokoonpanolla kokoontuva ryhmä, vaan se muodostetaan oppilaitoksen opiskeluhuollon eri toimijoista aina tapauskohtaisesti ja kokoonpanoltaan kulloisenkin yksittäisen opiskelijan tarpeen mukaisesti. Ryhmään kuuluvat ammattilaiset voivat ryhmässä käydyn keskustelun lisäksi tarvittaessa käydä keskinäisiä konsultaatioita ja vaihtaa kyseisen opiskeluhuollollisen asian hoitamiseen välttämättömiä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä. Näistä keskinäisistä konsultaatioista ja keskusteluista tehdään asianmukaiset kirjaukset opiskeluhuoltokertomukseen ja tarvittavin osin myös niihin osallistuneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten omiin potilas- ja asiakaskertomuksiin.

Yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisiin voi ryhmän jäsenten lisäksi osallistua myös muita henkilöitä (esimerkiksi opiskelijan läheisiä tai opiskeluhuollon yhteistyötahoja) opiskelijan, tai hänen kypsyystasonsa niin edellyttäessä huoltajan tai muun

laillisen edustajan, kirjallisen suostumuksen perusteella. Näistä ulkopuolisista osallistujista ei kuitenkaan tule asiantuntijaryhmän jäseniä.

4.2.3 Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhohtokertomukselle

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhohton rekisteriä (opiskeluhohtokertomusrekisteri). Rekisteriin tallennetaan oppilaitoksen toteuttamassa monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhohtollossa laadittavat opiskeluhohtokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat.

Opiskeluhohtokertomuksen vastuuhenkilöinä ovat perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta rehtori (tai sivistystoimen johtaja) ja esiopetuksen osalta päiväkodin johtaja (tai varhaiskasvatusjohtaja).

Opiskeluhohtokertomusten laatiminen

Kun oppilas tarvitsee opiskeluhohtohenkilöstön (koulukuraattorien, koulupsykologien tai kouluterveydenhoitajien) tukea terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa, kootaan monialainen asiantuntijaryhmä ja laaditaan opiskeluhohtokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö tai muu asiantuntijaryhmän jäsen kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhohton järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot. Opiskeluhohtokertomukseen kirjataan yksittäisen opiskelijan tapauksen käsittely oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan. Opiskeluhohtokertomukseen kirjataan välttämättömät tiedot, ei mielipiteitä.

Jos kutsu monialaiseen asiantuntijaryhmään tulee esim. erikoissairaanhoidosta tai lastensuojelusta, opiskeluhohtokertomusta ei laadita. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhohtokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteilla tietoja on luovutettu. Opiskeluhohtokertomukset sekä muut opiskeluhohton tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhohtokertomusrekisteriin. Opiskeluhohtokertomusrekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Terveystieteiden henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti opiskeluhohton psykologit ja kuraattorit kirjaavat asiakastiedot omaan asiakastietojärjestelmäänsä.

Opiskeluhohtokertomusten säilytys

Koulun vastuuhenkilö tulostaa opiskeluhohtokertomukset lukuvuoden lopussa ja arkistoi ne koululla.

4.2.4 Tarvittavan opiskeluhohton järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhohto.

4.2.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa

Opettaja tai luokanvalvoja antaa laajaan terveystarkastukseen oman näkemyksensä oppilaan tilanteesta koulussa. Laajoissa terveystarkastuksissa luokilla 1, 5 ja 8 oppilaan hyvinvointia arvioidaan laajasti eri kehitysympäristöissä, myös koulussa.

Opettajan antama arvio perustuu lainsäädäntöön. Laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Tarkastusten käytännön toteutus sovitaan koulukohtaisesti opiskeluhoollon yhteistyönä. Lomakkeen käyttöön liittyvät asiat, kuten lomakkeen kulku ja aikataulut, käydään koululla läpi yhdessä kouluterveydenhuollon ja tarkastettavien luokkien opettajien tai luokanvalvojen kesken.

Ennen tarkastusten alkua käytävä kouluterveydenhuollon ja opettajan/luokanvalvojan välinen keskustelu luokan tilanteesta yleisellä tasolla auttaa suuntaamaan terveystarkastusten sisältöä oikein.

4.2.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Erytisruokavalio

Erytisruokavaliot ilmoitetaan lomakkeella. Vanhempien ilmoitus riittää, kun kyseessä ovat uskonnolliset syyt tai lapsi noudattaa kasvisruokavaliota. Lääkärin todistus tarvitaan sairauden vaatimaa erityisruokavaliota varten. Pitkäaikaissairauksissa (esim. diabetes ja keliakia) riittää terveydenhoitajan ilmoitus. Ilmoittaminen ja todistusten toimittaminen on huoltajien vastuulla lapsen aloittaessa koulussa tai siirtyessä yksiköstä toiseen.

Lääkitys

Oppilaan turvallisen lääkehoidon kannalta on olennaista, että koulun henkilöstö, vanhemmat, erikoissairaanhoito ja kouluterveydenhuolto tekevät yhteistyötä. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilö voi antaa lääkärin määräämää, luonnollista tietä annettavaa tai ihon alle pistettävää lääkehoitoa. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, lisäkoulutukseen sekä lääkärin antamaan lupaan.

Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa.

Vanhemmat toimittavat koululle selkeät ja yksinkertaiset kirjalliset ohjeet lääkeannoksista ja muut hoito-ohjeet sekä tietoa niiden mahdollisista vaikutuksista hoitoon. Vanhempien on huolehdittava siitä, että oppilaan lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa.

Sovittaviin asioihin kuuluvat: lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö, lääkityksen toteuttajien perehdytys, erityistilanteisiin varautuminen, ensiapukäytännöt sekä työnjako ja vastuut koulun toimijoiden, vanhempien ja lapsen kesken.

Diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikainen hoito

Diabetesta sairastavan lapsen hoidon ja tuen järjestäminen koulupäivän aikana on laajaa moniammatillista sopimista ja työnjakoa vaativa tilanne. Sosiaali- ja terveysministeriö on yhteistyössä opetusministeriön ja Kuntaliiton kanssa laatinut toimintamallin diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta. Toimintamallin mukaisesti vanhempien, koulun toimijoiden ja diabetesta hoitavan yksikön kesken järjestetään yhteisneuvottelu, jossa sovitaan koulupäivän aikainen hoito ja tuki.

Suunnittelun ja kirjaamisen avuksi on luotu erillinen diabeteksen hoidon suunnitelmalomake, joka löytyy THL:n sivuilta.

Vanhemmat toimittavat koululle selkeät, yksinkertaiset ohjeet insuliiniannoksista ja ruokaannoksista sekä verensokeritasoista ja niiden vaikutuksesta hoitoon.

4.3 Lukiokoulutus

4.3.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon sisältyvät opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta.

Opiskelijalla on oikeus psykologi- tai kuraattoripalveluihin säädetyssä määrääjassa. Palvelut on järjestettävä siten, että opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun joko psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä. Jos asia on kiireellinen, keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana koulupäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi psykologi tai kuraattori.

Lukiossa opiskeleville nuorille on tarjolla opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskelijat kutsutaan ensimmäisenä vuonna terveydenhoitajan tekemään terveystarkastukseen, heille tarjotaan mahdollisuus lääkärintarkastukseen ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuotena.

Opiskeluterveydenhuollossa toteutetaan suunnitelmallista ja opiskelijoiden tarpeita huomioivaa terveysneuvontaa ja -ohjausta niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Opiskeluterveydenhuollossa tehdään yhteistyötä myös muiden hoitotahojen kanssa sekä ohjataan asiakkaita mielenterveys-, päihde- että seksuaaliterveyspalveluihin.

4.3.2 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi, kun tarvitaan moniammatillista näkökulmaa ja osaamista. Ryhmän kokoa opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolla on huoli opiskelijan tilanteesta. Koollekutsuja keskustelee ensin huolestaan ja ryhmän kokoonpanosta opiskelijan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa. Ryhmään osallistuvat

luvan saaneet opiskeluhoollon ja opetuksen työntekijät. Asian käsittelyyn on mahdollista pyytää neuvoa ja konsultaatiota myös muilta asiantuntijoilta. Ryhmään voi osallistua myös tarvittavia koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja ja opiskelijan läheisiä.

Opiskelijalla on oikeus kieltää huoltajan osallistuminen asiansa käsittelyyn, jos syy on painava ja sosiaali- tai terveysalan ammattihenkilö arvioi opiskelijan riittävän kypsäksi päättämään asiasta.

4.3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille

Opiskeluhoitokertomukset tallennetaan lain tarkoittamaan opiskeluhoitorekisteriin. Kirjauksiin saavat tutustua asian käsittelyyn osallistuneet ja muut luvan saaneet henkilöt. Rekisteriin tallennetaan monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa laadittavat opiskeluhoitokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Rekisterinpitäjä nimeää rekisterille vastuuhenkilön, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin. Opiskeluhoitorekisterin vastuuhenkilö on kunkin koulun rehtori.

4.3.4 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että opiskelijalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään kolmen työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoito.

4.3.5 Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa

Pysyvistä erityisruokavalioista huoltaja / opiskelija täyttävät erityisruokavalion tarpeesta kertovan ilmoituksen. Ruoka-aineallergioissa tulee olla lääkärintoimitus välttämisenruokavalion tarpeellisuudesta. Myös uskonnollisista ja eettisistä ruokarajoituksista vanhemmat ilmoittavat samalla tavalla. Ilmoitukset menevät tiedoksi kouluruokailun järjestäjälle.

Kokonaisvastuu nuoren sairauden hoidosta ja lääkkeiden annosta on aina nuorella ja vanhemmilla. Nuoren ja hänen vanhempiansa tehtävänä on kertoa sairaudesta ja sen hoidosta oppilaitokselle. Kun nuorella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on mahdollista järjestää tapauskohtainen neuvottelu, jossa selvitetään nuoren selviytymistä ja jossa sovitaan tarpeellisista erityisjärjestelyistä. Jos nuorella on hätätilanne kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio jokaisen henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan.

5. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien esiopetuksessa, koulu- ja oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Eri tahojen ja henkilöiden osallisuus

opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen tai koulutuksen järjestäjän sekä hyvinvointialueen yhteistyötä.

5.1 Esiopetus

5.1.1 Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamisessa

Yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttaminen on esiopetuksen henkilöstön sekä opiskeluhoitopalveluiden yhteinen tehtävä. Myös lasten ja huoltajien osallisuus opiskeluhoillon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on keskeistä. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokouksiin kutsutaan myös lapsia ja huoltajia. Kokouksien lisäksi esiopetuksen toimipaikassa järjestetään toiminnallisia tapahtumia, joiden aiheina on esimerkiksi turvallisuus, osallisuus, median käyttö ja ikärajat, yhteisöllisyys sekä koululaiseksi kasvaminen sekä esiopetusryhmistä nousevia ajankohtaisia teemoja. Myös huoltajilla on mahdollisuus tuoda esille asioita ja teemoja, joita he toivovat käsiteltävän esiopetuksessa. Lasten osallisuus mahdollistuu esimerkiksi lapsia kuulemalla, pienryhmätoiminnan kautta sekä lasten kokousten avulla. Lapsia haastatellaan ja kannustetaan kertomaan henkilöstölle ja huoltajille toiveitaan, huomioitaan ja mahdollisia huoliaan liittyen esiopetuksen toimintaan ja esiopetusyhteisön hyvinvointiin.

5.1.2 Esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Esiopetuksen toimipaikan johtaja vastaa siitä, että esiopetuksessa työskentelevä henkilöstö tuntee ja tietää opiskeluhoillon järjestämisen periaatteet. Osana toimipaikan turvallisuussuunnittelua johtaja huolehtii muun muassa henkilöstön ensiapuosaamisesta sekä toimintavalmiudesta kriisitilanteissa.

5.1.3 Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Lapsen saamaa tehostettua tai erityistä tukea täydennetään opiskeluhoillon psykologin konsultaatiolla tai vastaavilla palveluilla. Palveluihin voi tehdä konsultaatiopyynnön matalalla kynnyksellä.

5.1.4 Yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yhteistyötä lasten hyvinvointia tukevien tahojen, kuten perheneuvolan, lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon kanssa tehdään aina perheen niin toivoessa. Lapsen hyvinvoinnin vaarantuessa tehdään yhteydenotto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaalipalveluihin tai lapsiperheiden sosiaalipalveluihin yhdessä huoltajien kanssa palvelutarpeen arviointia varten. Mikäli lastensuojelun ilmoituskynnys ylittyy, tehdään lastensuojeluilmoitus kirjallisesti.

Mikäli lapsi on ohjattu erikoissairaanhoidon palveluiden pariin, tehdään yhteistyötä hoitavan tahon kanssa. Tarvittaessa esiopetuksesta voidaan kirjoittaa erikseen pyydettyä lapsesta tehtyihin havaintoihin perustuva kuvaus hoitavalle taholle ja kutsua hoitava taho lapsen esiopetussuunnitelmakeskusteluun.

5.1.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Lapsi siirtyy ensimmäistä kertaa opiskeluhoollon palveluiden piiriin esiopetuksen alkaessa. Tällöin opiskeluhoollon voi olla monelle lapselle sekä huoltajalle uusi asia. Siksi esiopetuksen henkilöstön on tärkeää kertoa millä tavoin esiopetuksessa huolehditaan sekä yhteisön että yksittäisten lasten hyvinvoinnista ja terveydestä.

Opiskeluhoollon liittyvien asioiden tiedottamisesta vastaa esiopetuksen toimipaikan johtaja. Vanhempainilloissa tiedotetaan opiskeluhoollon palveluista. Opiskeluhoollon palveluiden edustajien (terveydenhoitaja, psykologi ja kuraattori) kanssa sovitaan tulevan lukuvuoden konsultaatiokäytänteistä ja niistä tiedotetaan koko henkilöstöä. Opiskeluhoollon palveluiden edustajien yhteystiedot ovat huoltajien ja henkilöstön saatavilla. Ajantasainen ja riittävä tiedottaminen on edellytys opiskeluhoollon tuen saavutettavuudelle ja lasten, huoltajien, opiskeluhoollon palveluiden sekä muiden yhteistyötahojen osallisuudelle.

5.2 Perusopetus

5.2.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoollon palvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Opiskeluhoollon palvelujen henkilöstöä on osallistunut kuntakohtaisen opiskeluhoollon suunnitelman laatimiseen. Koulun yhteisöllisessä opiskeluhoollon ryhmässä arvioidaan säännöllisesti koulun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteutumista ja tehdään tarvittavat muutokset seuraavaan lukuvuosisuunnitelmaan.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon ryhmän jäseniä ovat rehtorin/apulaisrehtorin lisäksi koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja/opiskeluterveydenhoitaja, laaja-alainen erityisopettaja ja 7- 9-luokilla opinto-ohjaajat ja kouluvalmentaja. Lisäksi yhteisölliseen opiskeluhoollon ryhmään voidaan kutsua mukaan oppilaiden, huoltajien, oppilaitoksen opetus- ja muun henkilökunnan ja yhteistyötahojen edustajia.

5.2.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Rehtori vastaa siitä, että koko henkilöstö perehdytetään yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatapoihin. Henkilöstön tulee tuntea koulun suunnitelmat (turvallisuussuunnitelma, kiusaamisen vastainen työ, häirinnän ja väkivallan ehkäisy, poissaolo koulusta jne.) ja noudattaa annettuja ohjeita.

5.2.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Kouluissa voi toimia pedagoginen tukitiimi, joka tukee oppimista ja tunnistaa, ehkäisee sekä lieventää oppimisen esteitä. Pedagoginen tukitiimi toimii perusopetuslain alla. Tukitiimi käy läpi vuosittain koulun kaikkien opetusryhmien oppilaiden pedagogisen tuen tarpeen. Tiimi suunnittelee, ohjaa ja seuraa oppilaiden saaman pedagogisen tuen toteutumista. Tukitiimin kokouksista laaditaan vapaamuotoinen muistio.

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Oppilasta opettavat opettajat laativat pedagogisen arvion. Pedagogiset arviot käsitellään tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä opiskeluhuollon henkilöstön kanssa joko pedagogisissa tukitiimeissä tai konsultoiden. Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien opettajien kanssa ja kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan. Päätetty ajankohta tehostetun tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan pedagogiseen arvioon ja oppilasrekisteriin.

Mikäli tehostetun tuen antamisesta huolimatta oppilaan oppiminen ei etene toivotulla tavalla, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten. Erityisen tuen tarpeen ilmetessä oppilasta ja huoltajia tiedotetaan tarpeesta. Oppilasta opettavat opettajat laativat pedagogisen selvityksen. Pedagogiset selvitykset käsitellään monialaisessa yhteistyössä opiskeluhuollon henkilöstön kanssa joko pedagogisissa tukitiimeissä tai konsultoiden.

Opiskeluhooltohenkilöstö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös opiskeluhuollollista tukea tai selvitystä esim. psykologista tai lääketieteellistä tutkimusta, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä kuullaan oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa.

Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien opettajien kanssa.

Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea hänen terveytensä, pedagogisten erityistarpeidensa ja erikoissairaanhoidon hoidollisten ja kuntoutuksellisten toimenpiteiden edellyttämän määrän. Oppilaalla on omassa koulussaan käytössä kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mukaisesti.

Mikäli oppilaan kohdalla opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, toteutetaan siirtyminen huoltajan, opetuksen järjestäjän, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon moniammatillisena yhteistyönä. Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avo- ja osasto-oppilaille. Oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana sekä tulo- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava moniammatillinen asiantuntijaryhmä.

5.2.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Keskeistä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaalla, huoltajilla ja jokaisella oppilasta tukevalla taholla on selkeä kuva siitä, miten ja kenen kanssa oppilaan asioita edistetään. Toimivan yhteistyön lähtökohtana on oppilaan, perheen ja toimijoiden keskinäinen arvostus. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista.

Mikäli oppilasta tuetaan koulun ulkopuolisten toimijoiden taholta, yhteistyön ja tiedon jakamisessa on hyvä hyödyntää mm. verkostotapaamisia kokonaistilanteen kartoittamiseksi. Tarkoituksena on koota oppilaan tukemisen kannalta keskeiset toimijat yhteen.

5.2.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet kuvataan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Lisäksi yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet käsitellään koulukohtaisissa opettajainkokouksissa. Huoltajille tiedotetaan näistä periaatteista ja toiminnasta esimerkiksi infokirjeellä tai vanhempainilloissa. Opiskeluhuollon henkilökunta kiertää luokissa kertomassa opiskeluhuollon toiminnasta.

5.3 Lukiokoulutus

5.3.1 Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Lukion opiskelijalle ja tämän huoltajille annetaan riittävä tieto palveluista ja niitä koskevista käytänteistä. Opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstö on osallistunut kuntakohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen.

5.3.2 Lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Opettajia perehdytetään vuosittain opiskeluhuollon suunnitelmaan. Suunnitelma on vanhempien ja opiskelijoiden nähtävissä lukion kotisivuilla.

5.3.3 Yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa

Opiskeluhuollon keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat nuorisotoimi, LUVN, perhepalvelut ja lastensuojelu, ja oppilaitos tekee tarvittaessa yhteistyötä poliisin tai muiden viranomaisten kanssa. Yhteistyötä ohjaavat oppilaitoksen toimintaohjeet äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Lääkärin läheteellä opiskelija voidaan ohjata hoidon tarpeen arviointiin tai jatkotutkimuksiin erikoissairaanhoidon.

5.3.4 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet kuvataan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Lisäksi yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet käsitellään koulukohtaisissa opettajainkokouksissa. Huoltajille tiedotetaan näistä periaatteista ja toiminnasta esimerkiksi infokirjeellä tai vanhempainilloissa.

6. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Lapsella, oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen ja koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista esiopetusyksiköiden, koulujen ja oppilaitosten kanssa. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Kiusaamiseksi määritellään puolustuskyvyttömän oppilaan tai opiskelijan tahallinen vahingoittaminen. Kiusaamisella on ominaispiirteitä, jotka erottavat sen esimerkiksi riitelystä, häirinnästä tai yksittäisestä väkivaltatilanteesta. Näitä ominaisuuksia ovat esimerkiksi toistuvuus, tietoisuus ja vallankäyttö sekä se, että kiusaamisessa on usein kyse ryhmäilmiöstä. Kiusaaminen voi olla sanallista (nimittelyä, pilkkaamista tai toisen naurun alaiseksi tekemistä), fyysistä (töniminen, lyöminen), omaisuuteen kohdistuvaa (tavaroiden ottaminen tai tahallinen tuhoaminen) tai epäsuoraa (ryhmän jäsenten manipulointi, ilkeiden juorujen tai valheiden levittäminen tai ryhmän ulkopuolelle sulkeminen).

Häirinnän muotoja ovat esimerkiksi seksuaalinen häirintä sekä sukupuoleen perustuva häirintä. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista eitoivottua käytöstä. Seksuaalinen häirintä loukkaa henkilön psyykkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai ahdistavan ilmapiirin. Fyysinen seksuaalinen häirintä voi olla rikoksena rangaistavaa seksuaalista ahdistelua.

6.1 Esiopetus

Esiopetuksen henkilöstö tunnistaa, millaista on esiopetuksessa esiintyvä väkivalta, kiusaaminen ja häirintä ja on sitoutunut tietoisesti ja suunnitelmallisesti ehkäisemään niiden esiintymistä. Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niihin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan toteuttamiseksi kirjataan. Opetuksen järjestäjällä on vastuu perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtia tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Oppilashuollon tehtävänä on edistää lasten hyvinvointia ja osallisuutta sekä ehkäistä ongelmien esiintymistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia.

6.1.1. Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi

Lasten sosioemotionaalisten taitojen vahvistaminen toimii kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisykeinona. Henkilöstön läsnäolo, empaattinen kohtaaminen sekä positiivinen kannustava tuki ovat tärkeässä roolissa vuorovaikutustilanteissa sekä tukevat sosioemotionaalisten taitojen oppimista.

Esiopetuksessa lasten sosioemotionaalaisia taitoja voidaan vahvistaa harjoittelemalla lasten kanssa tunne-, empatia-, turva- ja kaveritaitoja. Sosioemotionaalisten taitojen lisäksi kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa voidaan vähentää tukemalla lasten itsetunnon kehittymistä ja vahvistamalla lapsen minäkuva.

Olennaista kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita. Lasten vuorovaikutustaidot kehittyvät, kun he saavat toimia ja harjoitella taitoja vertaistensa kanssa henkilöstön tuella. Lapset opettelevat tunnistamaan sekä ratkaisemaan rakentavasti tilanteita ja erimielisyyksiä.

Kannustavan ja turvallisen oppimisympäristön perustana on onnistunut ryhmäytyminen. Ryhmäytymistä edistetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti esimerkiksi ryhmäytymisleikkien avulla. Henkilöstön empaattinen, kaikkia kunnioittava läsnäolo ja ohjaus vuorovaikutustilanteissa, leikeissä ja ristiriitojen selvittämisessä on tärkeää.

6.1.2 Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän esiintyvyyden selvittämiseksi

Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan esiintyvyyttä esiopetuksessa seurataan aktiivisesti koko toimintavuoden ajan. Lapsia havainnoidaan monipuolisesti erilaisissa tilanteissa (leikeissä, siirtymissä, ohjatussa toiminnassa, sisällä ja ulkona). Henkilöstö keskustelee lasten kanssa ja lapsilta voidaan kysyä kiusaamisesta ja siihen liittyvistä asioista.

Huoltajien kanssa keskustellaan väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemisen tärkeydestä sekä etsitään yhdessä keinoja suojata lapsia niihin liittyviltä tilanteilta.

6.1.3 Toimenpiteet väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään liittyviin ongelmatilanteisiin puuttumiseksi

Henkilökunnalla on velvollisuus puuttua välittömästi kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan. Tilanteeseen puututaan kaikkia osapuolia kunnioittavalla tavalla huomioiden uhri ja tekijä sekä tarvittaessa sivulliset. Kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan tullessa esille, henkilöstö arvioivat tilanteen ja käsittelevät asiaa lasten kanssa. Asiasta tiedotetaan huoltajia ja tarvittaessa toimitaan asioissa yhteistyössä huoltajien kanssa. Henkilöstö voi pyytää apua opiskeluhoitopalveluista konsultointiin ja tilanteiden käsittelyyn.

6.2 Perusopetus

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Suunnitelmassa otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Hangon kouluilla on koulukohtaiset kriisisuunnitelmat, jotka toimivat kouluarjen käytännön työvälineenä.

6.2.1 Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi

Koulun järjestyssäännöillä sekä luokkakohtaisilla yhdessä sovituilla toimintamalleilla pyritään luomaan sellainen arvostuksen ja yhdessä toimimisen ilmapiiri ja toimintakulttuuri, jossa kiusaamista ei suvaita ja jossa väkivaltaan ja häirintään puututaan välittömästi. Ennaltaehkäisevä

työ on avainasemassa. Jokainen henkilöstön jäsen on velvollinen toimimaan ennaltaehkäisevästi ja puuttumaan välittömästi huomaamaansa kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään.

Yleisellä tasolla kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää voidaan ehkäistä mm. seuraavin keinoin:

- koululla on toimivat järjestyssäännöt, jotka ovat oppilaiden ja henkilökunnan tiedossa
- uusi tai tilapäinen henkilökunta perehdytetään koulun käytänteisiin
- välituntivalvonta on tehokasta
- koulussa järjestetään kummioppilastoimintaa
- tehdään tarvittaessa hyvinvointikyselyt
- aihetta käsitellään opettajainkokouksissa ja huoltajatilaisuuksissa
- oppilaille tehdään selväksi, että väkivaltaa, kiusaamista tai häirintää ei missään tilanteessa eikä missään muodossa hyväksytä
- tiedotetaan oppilaille ja huoltajille, miten koulussa toimitaan kiusaamistilanteissa
- ennakoidaan mahdolliset konfliktit mm. ryhmiä muodostettaessa
- opiskeluhuollon työntekijät voivat järjestää erilaisia tilaisuuksia
- oppilaita rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta tai muista hyvinvointiin vaikuttavista asioista jollekin koulun aikuiselle

6.2.2 Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän esiintyvyyden seuraamiseksi

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän esiintyvyyttä seurataan säännöllisillä kyselyillä.

Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun opiskeluhoitoyhteyksien suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Opiskeluhoitoyhteyksissä asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, jolloin työn kohteena ovat ryhmä, luokka, yhteisö ja opiskeluympäristö. Opiskeluhoitoyhteyksien kokoonpano on yhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia koskevaa tietoa ml. kiusaamisen esiintyvyys sekä seuraa ja arvioi yhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilaa sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuutta.

6.2.3 Toimenpiteet väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään liittyviin ongelmatilanteisiin puuttumiseksi

Väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään liittyviin ongelmatilanteisiin puuttumiseen sisältyy tilannekohtaisesti:

- tapahtuman keskeyttäminen (esim. turvaamistoimet)
- tapahtuneen selvittäminen osallisten kanssa
- tarvittavien kasvatuksellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttö
- tarvittavan opiskeluhoitoyhteyksien järjestäminen

- tapahtuneesta ilmoittaminen huoltajille
- tapahtuneesta ilmoittaminen muille viranomaisille
- tapahtuneen seuranta

Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoittaminen edellyttää tilanteen selvittämistä. Tilanteiden selvittäminen ei ole oppilaille vapaaehtoista. Ensisijainen toimenpide on kasvatuskeskustelu.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä oppilas ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.

Väkivaltaisessa käytöksessä on erityisesti huomioitava poliisille tai muille viranomaisille ilmoittaminen.

Kiusaamista ei hyväksytä missään muodossa. Koulun henkilökuntaan kuuluva tekee tapauskohtaisesti ratkaisun, miten tilanne tulee selvittää.

Seksuaalinen ja sukupuolinen häirintä on tasa-arvolain nojalla kiellettyä syrjintää sukupuolen perusteella. Syrjintäkielto koskee myös perusopetusta antavia oppilaitoksia. Mikäli koulun henkilökuntaan kuuluva huomaa seksuaalista häirintää, tulee siitä välittömästi ilmoittaa rehtorille. Jos seksuaalista häirintää on tehnyt koulun henkilökuntaan kuuluva, tehdään tarvittavat liittyvät toimenpiteet, kuten esimerkiksi kirjallisen varoituksen antaminen.

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan koulujen tilojen lisäksi muita opetukseen käytettäviä tiloja ja ympäristöjä, kuten esimerkiksi retkipaikkoja sekä digitaalisia oppimisympäristöjä. Ilmoituksen yhteydessä huoltajille voidaan kertoa, ketkä ovat olleet tilanteen osapuolia ja asiassa mahdollisesti annetut seuraamukset. Mikäli oppilaalle on määrätty kasvatuskeskustelu, on huoltajalle varattava tilanteesta riippuen mahdollisuus osallistua siihen tai osaan siitä. Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää kiusaamisen ennaltaehkäisyssä, tunnistamisessa sekä kiusaamistilanteisiin puuttumisessa.

Koulun henkilökuntaan kuuluvan on ilmoitettava poliisille, kun hänellä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että oppilaaseen tai muuhun lapseen on kohdistunut seksuaalirikos, pahoinpitely tai törkeä pahoinpitely taikka muu rikoslain mainittu rikos.

Lisäksi koulun henkilökuntaan kuuluvalla on oikeus ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos hän tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.

Jos koulun henkilökuntaan kuuluva on tehtävässään saanut tietää oppilaasta tai muusta henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä hyvinvointialueen

sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin. Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, ilmoitus on tehtävä salassapitosäännösten estämättä viipymättä myös ilman suostumusta.

Koulun henkilökuntaan kuuluva on velvollinen viipymättä ilmoittamaan hyvinvointialueelle, jos hän on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

6.2.4 Väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään liittyvän jälkiseurannan edellyttämät käytänteet

Sekä teon tekijän että teon kohteena olevalla on oikeus tarvittavaan opiskeluhooltoon. Yksilökohtaista opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittaessa vakavissa tilanteissa huoltajia kehoitetaan tekemään asiasta rikosilmoitus.

Jos opettaja tai muu oppilaitoksen työntekijä arvioi, että oppilas tarvitsee opiskeluhoiltopalveluja, hänen on otettava yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoillon psykologiin tai kuraattoriin ensisijaisesti yhdessä opiskelijan kanssa. Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoillon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä opiskelijan tai huoltajan suostumukseen perustuen. Muissa tilanteissa sovitaan tarvittavista seurantakeskusteluista.

6.3 Lukiokoulutus

Osana kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyä opiskelijoiden kanssa käsitellään koulun toimintaohjeet tilanteisiin, joissa kuka tahansa opiskelija joutuu kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan kohteeksi.

Yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä huolehtii kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaisen suunnitelman seurannasta, arvioinnista ja päivittämisestä lukuvuosittain. Päivitetty suunnitelma liitetään lukuvuosisuunnitelmaan.

Toimenpiteistä väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämistä käytänteistä lukiokoulutuksessa on laadittu koulukohtaisesti.

Myös kriisisuunnitelmat laaditaan koulukohtaisesti ja sitä käydään yhteisesti läpi henkilöstön kanssa lukuvuoden alussa ja tarpeen mukaan lukuvuoden aikana. Uusi henkilöstö perehdytetään kriisisuunnitelman sisältöön. Päivitetty kriisisuunnitelma liitetään lukuvuosisuunnitelmaan.